

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena na leto doma 10 din. ali 40 K. V Ameriko cena na leto 25 din. ali 100 K. Kam doma na eden naslov od deset falatov više hodi, dobijo naročniki i kalendar brezplačno.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje“.

Vrednik Klekl Jožef, vp. plebanos v Črensovcih.

Namest. v uredništvu Berden Andrej kaplan v D. Lendavi.

Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali opravištvo Novin v Črensovce Prekmurje. Oglasi, (inserati) se tudi tu sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok 50 par (2 K.) a večkrat popust od 5% do 35%.

Kralovo zaročenje.

Veseli glas se je razneso v celoj državi. Njegovo Vel. kralj Aleksander I. se je zaročo z princesov Marijolov, hčerjov rumunskoga kralja Ferdinanda I. Njeno sestro Elizabeto ma grčki prestolonaslednik za ženo. Zaročnica je stara 21 let. Z tem zakonom stopi naša kraljevska hiša v rodbinske veze z angleškim, grčkim, danskim, norveškim i bolgarskim kraljevskim dvorom i bivšim nemškim cesarom Wiljemom. Kralj Aleksander je 12. jan. prišo nazaj v Beograd, gde ga je slovesno sprejo s zastavami v sopletni Beograd. Na postaji sta ga pozdravila ministerski predsednik Pašić v imeni vlade i v imeni parlamenta predsednik dr. Ribar. — Oči i materi domovine želemo i prosimo od dobroga Boga blaženi zakon, ka se njidva blaženost razlije na ves narod lepe domovine.

Kak se ločimo.

Autonomija — Centralizem. Autonomija ali samouprava kak jo žele naša stranka, da vsikdar več pravic ljudem pri ravnanju orsaga, naj malo tudi oblast, ne pa samo terhe. Centralizacija kak ščejo demokratje i samostojni šče kemt več pravic vzei ljudem i dati svojim uradnikom, ljudem pa dati kem večji ter. Dnesden se po vseh vekših državah dela za autonomijo. Na priliko Francija dela na to, da svojim pokrajinam podeli vekšo samostojnost to je autonomijo, ravno tak se dela v Italiji, v Nemčiji je tudi odpravljeno centralizem; v Angliji so pa dali Angleži tak veliko slobodčino lrcem i drugim svojim naselbinam, da še posebno domačo vojsko so njim dovolili. — Naši demokratje se zna da nemajo tak širokoga srca i tak bistri oči kak Angleži.

Glejte razložek. Beogradski trgovci so spokupili zvün orsaga nezmerno dosta blaga. Vnogo so ga že plačali pa li majš ešče kak je podpredsednik „belgradske trgovske komore“ priznao okoli štiristomilijonov dinarov duga zvün orsaga. Nakupili so pa tei tržci zato telko blaga, ka bi njiv demokratski minister zapro meje kak je prle že tudi, ka siromak človek ne bi mogo prek meje iti si kaj kupivat i bi bio prisiljen kupivat doma njuvo blago, šteromi ka je cena visika, jeli ne trebe svedočiti. Pa to še ne zadosta. Ti belgradski trgovci so šteli ešče dobiti odredbo, da ne bi pušto minister financ penz z orsaga, ka bi tak svojga duga ne trbe lo hitro plačati. To je tak zvani moratorij (moratorium). K sreči je dozdej to nakanenje odbito. Za našo valuto je že sama ta poskušnja dosta škodila. Ide doli. A belgradskim i drugim špekulantom je pa zato li včino veliko dobroto minister. Ar je moratorija ne mogo skoz prinesti, je podigno pri blagi, štero se k nam privaža, do 100% carine (ažijo) i tudi ležarino pa druge carinske stroške. To pa vse zato ka tečas naj drago tržijo špekulanti fal kupljeno blago, dokeč ne sfali. Gđa sfali, páli spadne carine ka se znova začne té kšeft. I gđa se liberalni minister z tak širokim i raztégjenim srcom pobriga za belgradske i druge milijonare, njemi ne pride našpamet, čeravno je bio že večkrat oprošen, ka bi odpisao vso tvojo carino na zrnje, dragi prekmurski siromaški delavec, štero si po krivici plačao. Vidiš tu razložek čarno na belom i vidiš pa spoznaš tudi celo dūšo liberalne ipolitike, štera blāti tiste, ki tipomagajo, štera obeče ti

vse, ne da ti nikaj, štera vleče dobre dobičke zasebe, tebe pa krmi samo z sokolskim dūhom. Kratki dnevi liberalizma v Prekmurji to glasno posvedočijo. Zato pa niti blūzi ne idi k liberalcom, če ljubiš svojo dūšo i svojo zemeljsko srečo.

Smilenost demokratske vlade. V južnoj Srbiji se banijo proti „pravicom“ demokratske vlade domačini. Naj je ne spolovijo i zaprejo, vzemejo puško pa odskočijo v goré i v loge. To šo tak zvani „hajduce“. Ar teh nemre zgrabiti žandarmerija (municijo njim davajo naši uradniki kak piše po beogradskih listih mariborska Straža), spolovi njihove domače, žene, deca i uboge starce pa je spravijo v tábore. V Niši je en takši tabor. Obleke ne dobijo nikaj, hrane tri fitalne kile na den. Zgrabljenih je 409 i polovica teh je deca. Gđa so je poslanci poglednoli, so se razjekali. Mrto jih je že 49 decé, drugi pa še čakajo, da je pobere zima ali pa glad. Takše sree nosi samostojno-liberalna vlada v svojih prsah. Se čudite ka krščanski možje ne morejo v te vlado stopiti! Jeli da je to ne mogoče!

Kda je Pašić dr. Korošca pozvao k sebi 6. dec. 1. 1921. da bi stopo vu vlado i postao minister je odgovoro, ka to ne more včiniti dokeč se 1) ne popravi ustava (alkotmány), 2) dokeč ne de v Sloveniji i na Hrvackom pravičnejšega ravnanja, 3) dokeč se finančni zakoni ne izednačijo, toje dokeč vsi ednako ne plačamo dače, v Srbiji najmre menje plačujejo kak mi, 4) dokeč se pri carini i drugi oblastvaj pokvarjenost i podkupljenje ne odpravi; 5) dokeč se za delavce, kmete i obrtnike ne doprinese pravičen zakon i 6) dokeč se gorne henja z preganjanjom vere. I ar je Pašić to ne šče sprejeti, ga je naše stranke voditeo povrgo. Njemi ne trebe ministerske vnogo stojezerke plače i časti, nego pravice za naše siromaško ljudstvo. Tak dela krščanski politik. Šte zadovoljni tak, ki pravično mislite? Jeli da z celim srcom.

Dača od dohodkov.

To je jako važno! Ne pozabite to včiniti! Kak znate, od dohodkov se pobira dača pa mej mala. To dačo navrže davčni urad na dohodke, štere vi notri povejte. Če jih vi notri ne povejte, je sama davčna oblast navrže i proti tomi nametavanji nega apelacije. Do 31. januara „to je termin“ napišite sami ali dajte napisati po obč. tajniki ali drugom pismenom človeki na eden papir, keliko dohodkov i stroškov ste meji preminoče 1921. leto. To pošljite davčnomi oblastvi v Soboto priporočeno. Ne pozabite, do 31. januara to notri poslati. I tudi ne pozabite si prepis té dačne napovedi doma shraniti. Pazite! Napišite na eden beli paper dohodke i. 1921.-ga na prvo mesto, spodkar pa stroške. Med dohodke se računa pov na travnikaj i njivaj i ka je vse dohodke nosilo. Če se grūnt, njive odajo, to se ne računa med dohodke, kak i herb ali drugi dar nej. Če pa što zato odava njive ka špekulira, ali ma stalne dare (natakarje) se računajo tei med dohodke. Med dohodke se računa tudi stan. Zapišite zato vrednost tistoga, ka ste pripovali i vrednost stana (kelko bi arende noso) i če ste kakše živinče odali. To šo dohodki. Stroški so pa tei, štere pod dohodke napišete: stroški za gordržanje gospodarskih poslopjih (štale, gūmla, parme itd. i za teh popravljanje, kak i stroški za gordržanje mostov, plotov, konikov (vratnic) i vsega drugoga ka spada k včrstvi, stroški za gordržanje živine i škéri; dača; sekulacija; stroški za ponošenje obleke i škéri; intereši od dugov i 1% ešče spozosed za čakanje dugov i stroški za obdelavanje zemlje i travnikov; hrana i plača delavcov i držine; betežne osebe če majo za

dvorbo pomočnika, toga držanje; suša i druge nesreče naj se tudi naznamijo. Te prilike znižajo davek kak i vnoge dece oskrbljavanje. To vse pa naj sam tisti naznani davčnomi oblastvi, ki je l. 1921 od desetjezero koron več dohodkov meo. Ki je menje meo, je to ne dužen notri poslati.

Uradna naznanila.

Razpis učiteljske službe. Po naročili višjega šolskoga sveta od dneva 19. 12. 1931. št. 17101. se razpiše učiteljska i voditeljska služba na ednorazrednoj državnoj osnovnoj šoli z slovenskim učnim jezikom v Tešanovcih v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisanoj poti do 15. febr. 1922. pri okr. glavarstvu na šolskom oddelki v M. Soboti. (Okr. glav. št. 33.)

Spomenica našega

g. poslanca, štero so meseca oktobra vložili v Beogradu na ministerski svet.

5. Da se uredi vprašanje našega sezonskega poljskega delavstva, da se to delavstvo pusti preko meje na delo in da si zasluženo zrnje sme spraviti brez carine domov oziroma da se mu letos plačana carina vrne v polni vrednosti.

6. Gimnazija v M. Soboti naj se pod nobenim pogojem ne ukine. Stotisoč ljudi ima to edino srednjo šolo in je popolnoma navezana nanjo. Če začasno ni druge pomoči, naj se začasno ukine ena meščanska šola. Za prvo silo bi Prekmurje zadovoljilo tudi eno poslopje, v M. Soboti naj se pa prepusti gimnaziji. Ako ima budget kritje, naj se zgradi novo poslopje za polnorazredno gimnazijo. Na številnih večjih shodih so tisoči prišli pred me s to zahtevo.

7. Da se še letos začne graditi poljska železnica od Dol Lenndave do Cankove. Pri graditvi naj bodo zaposljeni naši domači delavci v prvi vrsti; do zgraditve naj se prevoz pošte izroči avtomobilni prometni družbi. V tistih krajih pa, kjer vrši poštni promet peška ali vozna pošta, naj se uredijo plače, da se bodo mogle poštnje pošiljatve redno in vsaj 4 krat na teden dostavljati.

Za dograditev mostu potrebni kredit naj se nakaže in most v najkrašem času dogradi. Takoj po novem letu naj se začne z delom železnice M. Sobota — Ljutomer; takoj naj se otvori promet med Hodošem in M. Soboti vsaj trikrat na teden, dokler se ne dogradi poljska železnica, ki bo dovažala potrebni premog i vseh državnih delih v Prekmurju naj bodo v prvi vrsti zaposljeni naši domači ljudje.

8. Naj se vestno držijo uradni dnevi v Gor. Prekmurju od strani glavarstva in okrajnega sodišča. Okrožno sodišče v Mariboru naj vsaj enkrat na mesec razpiše uradne dneve za razprave, da se ubogo ljudstvo reši ogromnih potnih izdatkov in drugih oškodovanj. Za te uradne dneve naj se določi potreben kredit, ki bo itak majhen.

9. Za izvedbo boljše uprave so neobhodno potrebni tajniki. Naši domači Prekmurci so položili že potrebne izpite za tajniško službo in prosim, da se smejo Prekmurci kakor do sedaj tudi v bodoče posluževati svojega starega prava in si sami voliti svoje tajnike, država naj pa v svrhu zagotovitve njihovih plač odobri kredit od 550.000 K.

Domača i svetovna politika.

Jugoslavija.

To šče naša stranka. Naša stranka „kmečka zveza“ ali ljudska stranka (kisgazd-párt, néppárt, keresztény szocialis párt združeno) šče od centralističkoga Belgrada ločeno slovensko pokrajino ali slovenski orsag v Jugoslaviji, šteri de meo oblast zákone delati to je pravde, tórvéne. Okrajnim glavarstvom (főszolgabírószág) pa žele velike pravice, ka ne de trbele našim ljudem hoditi niti v Maribor. Zakaj? V Soboti naj ma naš domači človek oblast i zagovor. To je naše autonomije zahteva. Mi sami sebe ščemo ravnati v mejaj Jugoslavije. Dec. 29. je bila zadnja seja v parlamentu. Te so se začele počitnice srbskih božičnih svetkov, štere so trpele do 15. jan. 16. se odpro parlament šteri de sklepaó kak mo poročali, važne pravde. Na seji 29. dec. je vladna večina sprejela na mesec jan. i febr. državni proračun, to je našo strahovito porcije je potrdilo i zglasüvala. Naša stranka je proti glasüvala i protesterala proti tem strašnim stroškom pri vojski, uradništvi itd. pod šterimi ječi nas človek. Ne pozabite, tisti liberalci, samostojni, šteri vam teliko lepoga znajo povedati i obljubiti so glasüvali za té vaše terhe. Ne pozabite toga, bodo volitve i te obračunajte z njimi! Naša stranka je zahtevalo v Belgradi zdaj gda se je šlo za to, keliko naj država troši, eta: 1) Plače vednake naj so v celoj državi; 2) dača naj bo vednaka od 1. marca po vsjoj državi; 3) pri štemplanji odvzetih 20% naj se plačajo nazaj taki i jezerke z krivimi markami naj se plačajo v dobrih penazah vó; 4) vojna posojila naj se vóplačajo; 5. naj ne potüjejo na stroške države razni agenti niti doma niti v inozemstvu. Zato mamó indri konzule, doma pa vučene ljudi. Dr. Momčilo Ninčič je imenüvan za ministra zvünešnih del, Vasič general pa za vojnoga ministra.

Rusija i Italija sta sklenoli trgovsko pogodbo. Edna vlada more drügo poštlivati i nikaj ne proti drügoj delati. Vsaka pošle vlovence drüge nazaj. Takšo pogodbo je sklenola Italija tüdi z Ukrajinskov republikov.

Šopron. General Ferrario, predsednik plebiscitne komisije v Šoproni je odredó, da se Šopron z devašlin vesnicami prek da Madjarskoj, ar je večina prebivalstva glasüvala za njo. To se je že tüdi zgodilo. Drügi veliki del zapadnih županij (vármegyóvov) je dobila Austrija.

Austrija. 16. jan. se je vršilo pogajanje v Gradci zavolo medsebojnoga obmejnoga prometa (to je potüvanja po železnici).

Irsko. 7. januara je sprejeó irski parlament pogodbo z Angleškim. Po tristoletnom vojsküvanji so Irca dobili slobodno državo, republiko. Predsednik prve irske vlade je Griffith.

Magjarska. Reparacijska komisija je odredila ka Madjari Jugoslaviji morejo skoz 36 let vsaki den dati z Pečüha 20 vagonov premoga (šteinkula), vsem zmagajočim državam pa skoz 30 let vsako leto 28 jezero glav goveje živine, 25 jezero konjov i 26 jezero ovc.

Francuzko. Briand ministerski predsednik je odstopo. V Cannesi so se z Nemci, Belgijci, Francozi i Angleži pogajali kak bi Nemci plačali vojno odškodnino, štere ne morejo. A pogajanja so se razbila. Z Cannesa se preseli spravišče v Genovo v Italijo gde do vse srednje eoropske države zastopane ešče Rusija zavolo zboljšanja gospodarskoga stališča. Vse narode tere dragoča i si iščejo pomoči.

Prekmurci! Prebivalci stare Slovenske Krajine, ste katoličanci, evagelijčanci, izraelitje ali kakše koli vere! Poslušajte! Nekaj vas pitamo. Povejte šteri list se je borio za vaše pravice brez razločke vere? Šteri je zdigno glas proti krivicam štere so se vam godile v Prekmurji? Šteri je vdarjao na levo i desno, da mate pravično agrarno reformo, pošteno trgovino, znižano dačo, prosto žganje slivovice i jezero drüghih pravic i olejšanj? Jeli da Novine. To nišče nemore i nesme tajiti. To vsaki mora priznati stem, da si naroči Novine na i. 1922. Cena 40 K.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Popravek. G. župan iz Kóta so poslali na našo notico v Novinah št. 47. sledeči popravek; Da je ne istina, ka bi oni k sebi zahtevali vso pošto njihove občine od pismonoša, temveč je to on sam pri njih spüščavao, tam odnet se pa po obč. slugi razdeli naslovljenim. Ka se

pa tiče odpiranja pisem, g. župan izjavijo, da se je eno zaistino odprlo i to zavolo toga, ar sta pod ednakim imenom dve osebi, med šterima pa edna ne vej čteti i se njoj vsi spisi prečtejo. Tak g. župan.

Odgovor g. župani v Kot. Zdaj pa pridemo mi. Nikak ne odgovarja istini, da bi se samo eno pismo vtrgnolo gori. Vtrgnola so se tri, či neverjete, so vam na razpolago. Tüdi sta ne dve osebi pod enim imenom, ar je eden Horvat Franz, te drügi Horvat Matjaš, pa či bi li enoga imena bila, pomota ne mogoča, da je na pismi Horvat Franca tüdi hiš št. 1. Ka se pa tiče občinskoga slugo, on ma od občine letno plačo, či je mala, mi zato ne moremo, a od vsake pošiljatve terjati eno korono od dotični, je pa malo preveč i ki to čini, si zaslüži vozo.

Dečkom i možom, ki ste pozvani k vojakom, želemo staroslovensko vernost, štero so teliko hvalili bivši vogrski i austrijski oficerje. Verno slüžite domovini! Trpite mirno! Krivice glasite gor! Svoje vere se držite! Molite! Veseli bodite v svojoj slüžbi! Mine hitro! Zavolo Boga slüžite krala! Mi bomo molili za Vas! Z Bogom ostanite! Na sevidenje!

M. Sobot. Predlansko bitje se je ponovilo pred kratkim na glavarstvu. Gospodje liberalci so se na staro leto večer tüdi zbili med sebov i se zdaj tožijo zavolo igre. Domači so prej jako veliko poštlüvanje dobili do države, kda so to bitje vidili. 7. dec. so Sokoli meli spravišče pri Dobrayi. Dnevni red se je süko okoli potvarjanja ka so se pobirani dari položavali v lastni žep. Dr. Černe je zavolo toga potvarjanja vóstopo z sokolskoga društva.

Sobot. Pri šolskom oddelki je nameščena tüdi neka vučitelica, sovražnica našega prekmurskoga vučitelstva. Ta „profesorica“ trdi ka je naše vučiteljstvo nesposobno podučavati v šoli i če bi prej ona bila „višja“ bi je vse odstranila. Svoje sodržavljane i tovariše z istimi izpiti žali tak den za dnevom i vznemerja dühove. Dobro bi bilo zaistino na „višje“ mesto (Goričko) djati to dobro prijateljico našega vučitelstva.

M. Sobot. Premestitev. Gospod dr. Jakob Konda, okrajni sodnik i sodnijski predstojnik v M. Soboti je premeščen v Celje. Njegovo mesto je prevzeo g. dr. Franc Konča iz G. Radgone.

M. Sobot. Od toga bom tiho, da se je začelo veselo plüskanje med našimi liberalci. Omenim nekaj drügo, to da je neki z Sl. Krajine premeščen gospod tri noči stanüvao pri Benki i tam plačao za kürgjeno sobo 50 K. za eden hip. A drago se njemi je vidilo i je pritožbo vložo na „stanovanjsko oblastvo“ zavolo toga. I to je sklenilo, da Dobray more za 10 K. dati tomj gospodi stan na noč. Ljudstvo si tak zgučava zdaj: glejte ka napravi bratovščina i hrana. Ne vemo na keliko neopravičeno.

Zvone so blagoslovi i med velikov slovesnostjov gorpotegnoli v najnovjšem časi v Seli, v Küzdoblani, v Trdkovi i v Gerlincih. Našemi ljudstvu je glas zvona tak k srci zraso, ar ga na Boga opomina, ka raj pozabi na krüh, naj samo čuje zvoniti ljubljeno „Zdravo Marijo.“

„Čebelarska podružnica Beltinci“ ma svoj redni občni zbor v nedelo 22. jan. v Beltincih. Čebelari na videnje!

ZDRAVJE

kože, obraza, vratu, rok, tako kakor tüdi lepa rast las, se morejo samo škozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerá:

„ELSA“ LILIJNO MLEČNO MILO najbolje blago, najfineše „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 Kr.

„ELZA“ OBRAZNA POMADA odstrani vsako nečistost kože, sončne pege, zajedance, nabare, i t. d., naredi kožo mehko rožnato-belo in čisto; 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

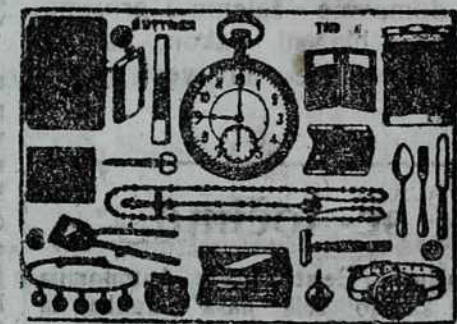
„ELSA“ TANOCHINA POMADA ZA RAST LAS krepí kožo giave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost i t. d., 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 Kron.

PRODAJALCI ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi. RAZNO: Lilijno mleko 15 Kr.; Brkomaz 8 Kr.; najfineši Hega-puder Dr. Klugera v veliki originalnih škatljah 30 Kr.; najfineši Hega zobni prašek v patent škatljah 30 Kr.; puder za gospe v vrečica 5 Kr.; zobni prašek v škatlja 7 Kr.; v vrečica 5 Kr.; Sachet diševa za perilo 8 Kr.; Shampoo za lasi 8 Kr.; rumenilo 12 listkov 24 Kr.; najfineši parfem po 40 in 50 Kr.; Močna voda za lage 68 Kr. Za te razne predmete se zamót in poštnina posebaj račun.

EUGEN V. FELLER, lekarnar STUBICA donja 40—4. centrala 146. Hrovaško.

Našli bodete za lastno uporabo in DARILA predmete vzlatu, srebru, nakite, ure, verižice, prstane, uhane, narokvice in krstne spominske obeske, ter od raznih potrebščin

kaj iščete

pri znani firmi SUTTNER po najnižjih dnevnih cenah v najlepšem modernem izdelku. Žlice, nože in vilice, škarje, žepne nože, doze za cigarete in duhan, strojeve za brijanje, nažigače i. t. d.

vsebuje sjajni katalog s slikami od Tvorniške tvrtke H. SUTTNER, LJUBLJANA št. 945. 20—2.

Kraleski notar Anton Koder v M. Soboti

s vsem poštlüvanjom davle na znanje, ka od 15. januara 1922. svoje kancelaje nema več na birovijski, liki prek od birovijske poleg trafike in krčme Turk v M. Soboti v hiši ga. fiškališa Alajoš Šandora tam, gde je kancelaja fiškališa ga. dr. Igo Janca.

Orožniška postaja v Bogojini

sprejme kuharico včas i slüžbo.

Plača po odgovori.

Tisk: Ernest BALKANYI D. Lendava.

KORANIT

asbestni škriljevec, najbolše sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženje zidov. Tovarna v KARLOVCU (Horvatska) glavno zastopstvo za Slovenijo

FRAN HOČEVAR, MOSTE p. ŽIROVNICA, Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežu, toči, snegu, požaru in viharju, zahtevajte oferte.